

Програма
іспитів для вступу в ад'юнктуру Національної академії
сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
зі спеціальності 032 Історія та археологія
у 2025 році

Затверджено рішенням вченої ради
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
протокол №8 від 17.12.2024

**Програма іспитів для вступу в ад'юнктуру Національної академії
сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
зі спеціальності 032 Історія та археологія у 2025 році**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (далі – Академія) проводить прийом до очної ад'юнктури зі спеціальності 032 Історія та археологія згідно Плану прийому до докторантур та ад'юнктур науково-дослідних установ і вищих військових навчальних закладів Збройних Сил України, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти України на 2025 рік у кількості 2 особи (*ліцензія на провадження освітньої діяльності згідно наказу МОН України від 27.12.2022 № 296-л “Про ліцензування освітньої діяльності”*; *сертифікат про акредитацію № 3070 від 29.03.2022*).

За наявності вільних ліцензійних місць, для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою, на конкурсній основі можуть прийматись особи без вікових обмежень, які мають досвід наукової науково-педагогічної діяльності та професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем військової служби / роботи в Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

До вступних іспитів допускаються особи, які подали всі необхідні для вступу документи згідно з правилами прийому до Академії. Рішення про допуск до вступних іспитів виноситься приймальною комісією Академії за результатами розгляду наукової доповіді або реферату (списку опублікованих наукових праць і винаходів) з урахуванням письмового висновку передбачуваного наукового керівника. Приймальна комісія може відмовити особі в допуску у зв'язку з неподанням в установлений строк документів, визначених правилами прийому.

Вступні іспити проводяться з 1 липня по 30 липня 2025 року.

Вступні випробування включають:

іспит з філософії науки (додаток 1);

іспит з іноземної мови (додаток 2) в обсязі, який відповідає рівню СМР 2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти). Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом;

іспит зі спеціальності (додаток 3);

Особам, які вступають до ад'юнктури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі магістра (спеціаліста), можуть бути призначені додаткові вступні випробування зі спеціальності. Такий іспит

складається першим, не враховується у конкурсному балі вступника та слугує допуском до складання інших вступних іспитів. (додаток 4).

Обов'язковою вимогою при вступі також є представлення кожним здобувачем власної дослідницької пропозиції, де у стислій формі викладаються власні науково-дослідні бачення щодо змісту, характеру і перспектив дослідження обраної наукової проблеми, наводиться обґрунтування актуальності теми дослідження, визначення його мети і завдань, а також пропонувану структуру (розгорнутий план) роботи.

Розрахунок конкурсного балу (КБ) вступника до ад'юнктури формуватиметься (за 100-бальною шкалою) за формулою:

$$\text{КБ} = 0,4 \times \text{С} + 0,2 \times \text{ІМ} + 0,2 \times \text{Ф} + 0,15 \times \text{ДБ} + 0,05 \times \text{БД}$$

де: С - оцінка вступного іспиту із спеціальності;

ІМ - оцінка вступного іспиту із іноземної мови;

Ф - оцінка вступного іспиту із філософії;

ДБ - додаткові бали за навчальні та наукові досягнення;

БД - середній бал додатку до диплому про вищу освіту (за 100-бальною шкалою);

Порядок нарахування додаткових балів* за навчальні та наукові досягнення:

№	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Публікації у виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus або Web of Science	20 (кожна стаття)
2	Публікації у фахових виданнях	10 (кожна стаття)
3	Публікації у не фахових виданнях (тези доповіді)	5 (кожна стаття)
4	Диплом переможця та призера міжнародних та всеукраїнських студентських конкурсів наукових робіт (олімпіад)	перше місце 20 друге місце 15 третє місце 10
5	Патент або авторське свідоцтво	20 (патент на винахід) 15 (патент на корисну модель або авторське свідоцтво)

*максимальна кількість додаткових балів, що зараховуються за навчальні та наукові досягнення не може перевищувати 100.

Прийом вступних іспитів проводиться предметними комісіями (3-5 осіб), до складу яких включаються доктори наук та доктори філософії (кандидати наук), які проводять наукові дослідження за відповідною спеціальністю склад таких комісій затверджується начальником Академії.

Під час прийому вступних іспитів у своїй роботі комісії керуються принципами гласності і відкритості роботи а також об'єктивності оцінки можливостей і здібностей вступників.

Результати вступних іспитів до ад'юнктури Академії дійсні протягом одного календарного року.

Вступники, які отримали незадовільну оцінку з додаткового іспиту або одного із вступних іспитів, або ті, що не з'явилися без поважних причин на іспит, до подальшого складання іспитів не допускаються і за рішенням голови приймальної комісії відраховуються з числа претендентів на вступ.

Про неможливість складання вступних іспитів за станом здоров'я або з інших поважних причин, які підтверджуються документами, кандидат зобов'язаний доповісти в приймальну комісію до початку іспиту.

На підставі отриманих результатів вступних іспитів до ад'юнктури приймальна комісія приймає рішення щодо кожного кандидата.

При отриманні кандидатами рівних оцінок, перевагу на право в зарахуванні на навчання мають офіцери, які відмінно закінчили навчання, мають значний практичний досвід, наукові напрацювання за напрямом тематики майбутнього дисертаційного дослідження (опубліковані праці, винаходи тощо), пільги, встановлені Законами України "Про статус і соціальну захищеність громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" та "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту".

ПРОГРАМА
вступного іспиту з філософії науки
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

Організаційно-методичні вказівки

Знання кандидатів на навчання в ад'юнктурі Академії оцінюються в обсязі навчальних програм із філософії закладів вищої освіти, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Кількість екзаменаційних білетів має відповідати кількості кандидатів на вступ до ад'юнктури Академії плюс 5 білетів.

До відома вступників зміст екзаменаційних білетів попередньо не доводиться, повторне використання використаних білетів не допускається.

На підготовку до іспиту вступникам надається не менше десяти днів.

У період підготовки до складання іспиту вступникам проводяться консультації. Викладачі-консультанти призначаються завідувачем кафедри, як правило, з числа осіб, які входять до складу предметної комісії.

Іспит проводиться в усній формі. Для складання іспиту одним вступником відводиться до 45 хв. На підготовку відповіді відводиться не менше ніж 30 хв.

Екзаменаційні білети включають три теоретичні питання.

У приміщенні, де проводиться іспит, можуть одночасно знаходитись не більш ніж 4 вступники, які готуються до іспиту.

Предметною комісією приймається іспит не більш ніж у 8 вступників за день. Тривалість засідання комісії не повинна перевищувати 6 годин на день.

З дозволу голови предметної комісії члени комісії можуть задавати вступникові додаткові запитання з метою визначення остаточної оцінки з того чи іншого питання екзаменаційного білета після повної відповіді кандидата на вступ до ад'юнктури Академії на всі теоретичні питання білета.

За результатами відповідей на всі питання екзаменаційного білета члени предметної комісії виставляють кандидату на навчання в ад'юнктурі Академії загальну оцінку.

Результати здачі іспиту визначаються оцінками “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”:

“відмінно”, якщо той, хто перевіряється, показав глибокі і тверді знання програмного матеріалу, а також вільне володіння ним із застосуванням власних підходів та оцінок;

“добре”, якщо той, хто перевіряється, твердо знає програмний матеріал, грамотно, без помилок його викладає;

“задовільно”, якщо той, хто перевіряється, має знання тільки основних положень матеріалу, потребує в деяких випадках додаткових питань для повної відповіді;

“незадовільно”, якщо той, хто перевіряється, має суттєві пробіли у знаннях, допускає грубі помилки при відповіді на поставлені питання.

Обговорення результатів іспиту у відношенні до кожного кандидата на навчання в ад'юнктурі Академії проводиться на закритому засіданні предметної комісії. При визначенні підсумкової оцінки члени комісії користуються обчисленням її як середнього арифметичного показника. Рішення про оцінку приймається відкритим голосуванням, в якому приймає участь тільки склад даної комісії, простою більшістю голосів. При рівній кількості голосів, голос голови комісії є вирішальним.

Відповідність балів між системами: "100" бальною, "5" бальною та "національною" шкалою:

100 бальна шкала	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90 - 100	5 (відмінно)	A
80 - 89	4 (добре)	B
65 - 79		C
55 - 64	3 (задовільно)	D
50 - 54		E
35 - 49	2 (незадовільно)	FX
1 - 34		F

Результати задачі іспиту оголошуються вступникам у день затвердження протоколів головою приймальної комісії.

Перелік тем для підготовки до вступного іспиту з філософії

Тема 1. Філософія, її предмет, проблеми та функції

Філософія в системі теоретичного знання. Філософія, її предмет на науковий статус. Основні підходи до визначення філософії: світоглядний, предметний, етимологічний, аксіологічний, семіотичний. Епістемний та софійний типи філософування. Предмет філософії та його історична еволюція. Класична, модерна та постмодерна парадигми філософування. Специфіка філософського знання та його структура (онтологія, гносеологія, аксіологія). Глобальні проблеми людства як виклик перед сучасною філософією. Функції філософії.

Тема 2. Історичні типи філософії

Особливості та етапи розвитку античної філософії. Ідеї натурфілософії та високої класики: Геракліт, Піфагор, Демокріт, софісти і Сократ, Платон і Аристотель. Елліністична філософія: школи та представники. Філософія Риму та олександрійська філософія.

Формування середньовічної філософської парадигми та її загальні особливості. Християнські апологетика і патристика, східний та західний тип. Схоластика і містика, реалізм і номіналізм. Томістська філософія і пізньосередньовічна містика. Криза середньовічної філософії. Неосхоластика.

Філософія епохи Відродження. Перехідний характер філософії Відродження. Гуманізм, ренесансний платонізм та натурфілософія Відродження. Пізнє (північне) Відродження.

Особливості філософської парадигми Нового часу, зв'язок філософії із розвитком науки. Філософія Ф. Бекона і Т. Гоббса, Р. Декарта, Б. Паскаля, Б. Спінози, Г. Лейбніца. Філософія Дж. Локка, Дж. Берклі та Д. Юма. Філософія Просвітництва XVIII ст.

Німецька класична філософія: загальні особливості та здобутки. Ідеї І. Канта, Й. Фіхте, Ф. Шеллінга. Філософська система Г. Гегеля. Антропологічний принцип філософії Л. Фейєрбаха.

Тема 3. Філософія модерну та постмодерну

Перехід від класичної філософії до некласичної в другій половині XIX ст.: А. Шопенгауер, С. К'єркегор, Ф. Ніцше, марксизм та позитивізм. Екзистенційна філософія К. Ясперса. Філософія екзистенціалізму (Ж.-П. Сартр, А. Камю). Філософія неотомізму: Ж. Марітен, Е. Жільсон. Феноменологія Е. Гуссерля. Філософська герменевтика Г.-Г. Гадамера. Філософія американського прагматизму (Ч.С. Пірс, В. Джеймс, Дж. Дьюї). Філософія персоналізму (Е. Муньє). Головні постаті пізнього модерну у філософії: Ю. Габермас, Ж.-Ф. Ліотар, Ж. Деріда, М. Фуко, Р. Рорті, Ю. Крістева. Ю. Габермас як сучасний представник комунікативної філософії. Філософія свідомості та когнітивна наука (Д. Челмерс, Д. Деннет, Дж. Серл).

Тема 4. Метафізика, онтологія і діалектика

Поняття онтології у філософії: визначення понять, “субстанція”, “монізм”, “дуалізм”, “плюралізм”, “матеріалізм”, “ідеалізм”. Проблема мислення, свідомості і реальності: об'єкт і суб'єкт пізнання. Метафізика та її місце у філософії та її історії. Проблема мислення, свідомості, мови і мовлення. “Метафізичні розмисли” Р. Декарта. Особливості картезіанської парадигми і сучасні варіанти її подолання. Проблема апріорності знання. “Критика чистого розуму” і “Критика практичного розуму” І. Канта. Діалектика як філософське вчення. Предмет діалектики. Поняття законів і принципів діалектики.

Тема 5: Гносеологія, епістемологія і праксеологія

Предмет гносеології, її місце в системі філософського знання. Поняття “знання” та “істини” в класичній та посткласичній традиції. Проблема критерію істини і поняття досвіду та його типи. Структура знання: види, рівні та форми. Особливості теоретичного знання. Чуттєве та раціональне в пізнанні. Раціоналізм та сенсуалізм. Поняття суб'єкта й об'єкта пізнання. Пізнання як комунікація і розуміння. Діалогічний характер пізнання. Специфіка наукового пізнання. Структура наукового знання: взаємозв'язок емпіричного та теоретичного. Т. Кун “Структура наукових революцій”: концепція історичної динаміки науки. Поняття методу та методології в науковому пізнанні. Особливості філософської методології. Особливості пізнання та прийняття рішень у військовій справі.

Тема 6. Українська філософія

Філософська культура в добу стародавньої Русі. “Слово про закон і благодать” митрополита Іларіона. Філософська думка в Києво-Могилянській академії: логіка, натурфілософія, метафізика. Філософія Г. Сковороди: вчення про дві натури і три світи. Етичні погляди Г. Сковороди: зріднена праця,

нерівна рівність, свобода й покликання. Філософія П. Юркевича. “Серце” та його значення в духовному житті людини. І. Франко як історик філософії. Позитивізм у соціальному вченні І. Франка. Філософія національної ідеї в Україні: Т. Шевченко, М. Драгоманов, Л. Українка, Д. Донцов, М. Міхновський, В. Липинський, В. Винниченко. Українська діаспорна філософія: Д. Чижевський, І. Мірчук, М. Шлемкевич, О. Кульчицький. Українська філософія доби державної незалежності: стан, ідеї, постаті. Київська світоглядно-антропологічна школа: В. Шинкарук, В. Табачковський, С. Кримський, М. Попович, А. Єрмоленко та ін.

Тема 6. Людина та її буття як предмет філософського осмислення

Проблема людини в руслі течій західної неklasичної філософії (З. Фройд, К.-Г. Юнг). Соціальна проблематика у філософії езистенціалізму (К. Ясперс, Ж.-П. Сартр, А. Камю). Діалогічна версія філософської антропології М. Бубера. Ідентичність людини у сучасну добу глобалізації (З. Бауман).

Тема 7. Соціальна філософія

Основні напрямки соціальної філософії ХХ ст.: соціальні пошуки М. Вебера. Соціально-філософська концепція К. Поппера. Мадридська школа соціальної філософії (Х. Ортега-і-Гассет). Марксистська соціальна філософія: від класики до неомарксизму. Франкфуртська школа соціальної філософії (М. Горькаймер, Т. Адорно, Ю. Габермас). Феноменологічна школа соціальної філософії (Е. Гуссерль, А. Шюц, П. Бергер, Т. Лукман). Технократичні концепції суспільства (Д. Белл, Дж. Гелбрейт). Постмодернізм і сучасна західна соціальна філософія (Ж.-Ф. Ліотар, М. Фуко). Філософія культури і цивілізації (О. Шпенглер та А. Тойнбі). Теорії цивілізацій. С. Гантінгтон про “зіткнення цивілізацій”. К. Ясперс про сенс і призначення історії. Проблема культурної і національної ідентичності. Історіософські погляди Я. Яреми.

Тема 8. Філософія громадянського суспільства. Філософія свободи, відповідальності та справедливості

Основні філософські концепції громадянського суспільства. Аристотель про свободу громадянина і політичні режими. Т. Гобс і Дж. Локк про громадянське суспільство. Громадянське суспільство у теорії Г. Гегеля та в концепції А. де Токвіля. Ю. Габермас про “соціальні структури відкритості”. Громадянська ідентичність і громадянське почуття. Свобода і справедливість. Ж.-Ж. Руссо про суспільний договір і принципи політичного права. Свобода приватна і публічна. Т. Пейн про свободу, права людини, демократичне врядування і національну державу. Політична свобода і громадянська. Проблема націоналізму. Свобода і відповідальність. І. Берлін про негативну і позитивну свободи. “Справедливість як чесність”, теорія справедливості Дж. Ролза. Філософсько-соціологічні проблеми війни, миру, армії. Онтологічні проблеми війни та миру (аналіз поглядів Канта, Гегеля). Стратегічне бачення миру: ціннісні моделі.

Перелік питань для підготовки до вступного іспиту

1. Філософія, її предмет, проблеми та функції.
2. Основні підходи до визначення філософії: світоглядний, предметний, етимологічний, аксіологічний, семіотичний.
3. Специфіка філософського знання та його структура (онтологія, гносеологія, аксіологія).
4. Глобальні проблеми людства як виклик перед сучасною філософією. Функції філософії.
5. Особливості та етапи розвитку античної філософії.
6. Формування середньовічної філософської парадигми та її загальні особливості.
7. Філософія епохи Відродження.
8. Особливості філософської парадигми Нового часу, зв'язок філософії із розвитком науки.
9. Філософія Просвітництва XVIII ст.
10. Німецька класична філософія: загальні особливості та здобутки. Ідеї І. Канта, Й. Фіхте, Ф. Шеллінга.
11. Філософська система Г. Гегеля.
12. Перехід від класичної філософії до некласичної в другій половині XIX ст.: А. Шопенгауер, С. К'єркегор, Ф. Ніцше, марксизм та позитивізм.
13. Екзистенційна філософія К. Ясперса.
14. Філософія екзистенціалізму (Ж.-П. Сартр, А. Камю).
15. Філософія неотомізму: Ж. Марітен, Е. Жільсон.
16. Феноменологія Е. Гусерля.
17. Філософська герменевтика Г.-Г. Гадамера.
18. Філософія американського прагматизму (Ч. Пірс, В. Джеймс, Дж. Дьюї).
19. Філософія персоналізму (Е. Муньє).
20. Головні постаті пізнього модерну у філософії: Ю. Габермас, Ж.-Ф. Ліотар, Ж. Деріда, М. Фуко, Р. Рорті, Ю. Крістева.
21. Поняття онтології у філософії: визначення понять “субстанція”, “монізм”, “дуалізм”, “плюралізм”, “матеріалізм”, “ідеалізм”.
22. Метафізика та її місце у філософії та її історії. Проблема мислення, свідомості, мови і мовлення Філософія свідомості та когнітивна наука (Д. Челмерс, Д. Деннет, Дж. Серл).
23. “Метафізичні розмисли” Р. Декарта. Особливості картезіанської парадигми і сучасні варіанти її подолання.
24. Проблема апріорності знання. “Критика чистого розуму” і “Критика практичного розуму” І. Канта.
25. Діалектика як філософське вчення. Предмет діалектики. Поняття законів і принципів діалектики.
26. Предмет гносеології, її місце в системі філософського знання.

27. Поняття “знання” та “істини” в класичній та посткласичній традиції. Проблема критерію істини і поняття досвіду та його типи.
28. Т. Кун “Структура наукових революцій”: концепція історичної динаміки науки.
29. Поняття методу та методології в науковому пізнанні. Особливості філософської методології.
30. Філософська думка в Києво-Могилянській академії: логіка, натурфілософія, метафізика.
31. Філософсько-етичні погляди Г. Сковороди: вчення про дві натури та три світи, зріднена праця, нерівна рівність, свобода й покликання.
32. Філософія П. Юркевича. “Серце” та його значення в духовному житті людини.
33. І. Франко як історик філософії. Позитивізм у соціальному вченні І. Франка.
34. Філософія національної ідеї в Україні: Т. Шевченко, М. Драгоманов, Л. Українка, Д. Донцов, М. Міхновський, В. Липинський, В. Винниченко.
35. Українська діаспорна філософія: Д. Чижевський, І. Мірчук, М. Шлемкевич, О. Кульчицький.
36. Проблема людини в руслі течій західної некласичної філософії (З. Фройд, К.-Г. Юнг).
37. Ідентичність людини у сучасну добу глобалізації (З. Бауман).
38. Основні напрямки соціальної філософії ХХ ст.: соціальні пошуки М. Вебера.
39. Соціально-філософська концепція К. Поппера.
40. Мадридська школа соціальної філософії (Х. Ортега-і-Гассет).
41. Франкфуртська школа соціальної філософії (М. Горкгаймер, Т. Адорно, Ю. Габермас).
42. Феноменологічна школа соціальної філософії (Е. Гуссерль, А. Шюц, П. Бергер, Т. Лукман).
43. Технократичні концепції суспільства (Д. Белл, Дж. Гелбрейт).
44. Філософія культури і цивілізації (О. Шпенглер та А. Тойнбі).
45. Теорії цивілізацій. С. Гантінгтон про “зіткнення цивілізацій”.
46. К. Ясперс про сенс і призначення історії.
47. Проблема культурної і національної ідентичності. Історіософські погляди Я. Яреми.
48. Аристотель про свободу громадянина і політичні режими. Т. Гобс і Дж. Локк про громадянське суспільство.
49. Громадянське суспільство у теорії Г. Гегеля та в концепції А. де Токвіля.
50. Ю. Габермас про “соціальні структури відкритості”. Громадянська ідентичність і громадянське почуття.

51. Свобода і справедливість. Ж.-Ж. Руссо про суспільний договір і принципи політичного права. Свобода приватна і публічна.
52. Т. Пейн про свободу, права людини, демократичне врядування і національну державу.
53. Свобода і відповідальність. І. Берлін про негативну і позитивну свободи.
54. “Справедливість як чесність”, теорія справедливості Дж. Ролза. Ліберальне й комунітаристське витлумачення свободи.
55. Філософсько-соціологічні проблеми війни, миру, армії.
56. Онтологічні проблеми війни та миру (аналіз поглядів І. Канта, Г. Гегеля).
57. Стратегічне бачення миру: ціннісні моделі.

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / За ред. А. Синиці. – Львів : Літопис, 2014. – С. 9-25; 25-37; (Дж. Серль: 225-257; Д. Деннет: 276-297; Д. Чалмерс: 297-337). – 374 с.
2. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / З. Бауман / Пер. з англ. І. Андрущенко, М. Винницький. – Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 109 с.
3. Бистрицький Ю. Філософія та дискурс війни: конфлікт світів як межа комунікативної теорії Юргена Габермаса / Ю. Бистрицький, Л. Ситніченко // Філософська думка. – 2022. – № 3. – С. 64–82. – Режим доступу: <https://doi.org/10.15407/fd2022.03.064>
4. Бойченко М. Виправлення іменувань речей: примус війни у освіті і суспільному житті / М. Бойченко // Філософія освіти. Philosophy of Education. – 2022. – Т. 28. – № 1. – С. 11–27. – Режим доступу : <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2022-28-1-1>
5. Вандельфельс Б. Вступ до феноменології / Б. Вандельфельс. – Київ : Альтерпрес, 2002. – С. 5-7; С. 11-19. – 176 с.
6. Війна і суспільство. Круглий стіл // Філософська думка. – 2017. – № 1. – С. 5–60. – Режим доступу : <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd/article/view/67>
7. Габермас Ю. Пізнання й інтерес / Ю. Габермас // Читанка з філософії: У 6 книгах. – Київ : Довіра, 1993. – Кн. 6: Зарубіжна філософія ХХ століття. – С. 228–238. – Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Habermas_Jurgen/Piznannia_i_interes_frahment.pdf
8. Гантінгтон С. Захід: унікальність versus універсалізм // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу: хрестоматія. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 498-508.
9. Гапон Н.П. Історіософські погляди Я. Яреми у праці «Українська духовність у її культурно-історичних виявах» / Н. П. Гапон // Військово-науковий вісник. Випуск 20. Львів: АСВ, 2013. – С. 46–52. Режим доступу: <http://www.asv.gov.ua/content/nauka/editions/18/2012-18/126-136.pdf>

10. Дахній А. Нариси історії західної філософії ХІХ-ХХ ст. : навч. посібник / А. Дахній. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 93-154.
11. Енциклопедія постмодернізму / Під ред. Вінквіста Ч. Е., Тейлора В. Е. / Пер. з фр. К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2003. – 503 с.
12. Історія філософії підручник / Ярошовець В. І., Бичко І. В., Бугров В. А. та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. – Київ : Вид. ПАРАПАН, 2002. – С. 126-130; 141-142; 174-178; 218-220. – 774 с. – Режим доступу:
13. Камю А. Міф про Сізіфа / А. Камю // Вибрані твори у трьох томах. Т. 3. Харків : Фоліо, 1996. – 163 с. – Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Kamiu_Alber/Mif_pro_Sizifa/
14. Кант І. Передмова до першого видання «Критики чистого розуму»: (переклад з німецької і примітки Юрія Федорченка // Філософія освіти. Philosophy of Education. – 2022. – Т.28. – №1. – С. 222–230. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2022-28-1-14>
15. Карась А. Ф. Філософія громадянського суспільства у класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях / А. Ф. Карась. – Київ-Львів, 2003. – С. 425-429; 444-488.
16. Кемп П. Переосмислення філософії як сили слова / П. Кемп // Вісник Львівського університету. Серія: філософські науки. Львів, 2008. № 11. – С. 7-14. – Режим доступу : http://old.filos.lnu.edu.ua/Visnyk/2008_11/1.pdf
17. Лях В. Соціальні, особистісні та екзистенційні виміри свободи/ В. Лях // Мультиверсум. Філософський альманах. – 2004. – № 44. – Режим доступу: https://www.filosof.com.ua/Jornel/M_44/Ljah.htm
18. Парахонський Б. О. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл : монографія // Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська. – Київ : НІСД, 2019. – С. 440-445; 471–48. – 560 с. – Режим доступу: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-07/Monografiya_Ontologiya_print.pdf
19. Патнам Р. Д. Творення демократії: Традиції громадської активності в сучасній Італії / Р. Д. Патнам, Р. Леонарді, Р. Й. Нанетті; пер. з англ. В. Ющенко. – Київ : Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2001. – С. 168-178. – 302 с.
20. Попер К. Метод Маркса // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 326-352.
21. Сартр Ж.-П. Буття і ніщо (фрагменти): пер. В. В. Лях / Ж.-П. Сартр // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. – Київ : Ваклер, 1996. – С. 112-182.
22. Філософія як історія філософії: підручник / І. Бичко, В. Табачковський, А. Бичко, В. Ярошовець; за ред. В. Ярошовця. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – С. 24-28; 39-50; 89-100; 110-112;. 582-607.– 648 с.
23. Франко І. Поза межами можливого / І. Франко // Зібрання творів: У 50 т. – Київ : Наукова думка, 1986. Т.45. С. 276– 285.
24. Фуко М. Що таке автор? / М. Фуко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.; за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 442-457. – 633 с. – Режим доступу: <https://terepishchy.com/m-fuko-scho-take-avtor/>

25. Чернієнко В.О. Природа засад ідентичності соціального суб'єкта: монограф. / В. О. Чернієнко. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2010. – С. 5-9. – 304 с.

26. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні / Д. Чижевський. – Мюнхен-Львів : УВУ, 1994. – С. 5-10. – 175 с.

27. Юрченко Є. Масштабне вторгнення Російської Федерації в Україну та футурологія війни: уроки та завдання на майбутнє / Є. Юрченко // Філософія освіти. Philosophy of Education. – 2022. – Т.28. – №1. – С. 70–85. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2022-28-1-5>

28. Yermolenko A. Widerstand statt Verhandlung / A. Yermolenko // Franffurter Allgemeine. – 2022. – 25 Mai. – URL: <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/debatten/der-ukrainische-philosoph-yermolenko-antwortet-habermas-18044530.html>

Програма розглянута на засіданні кафедри поведінкових наук та військового лідерства Інституту психологічної підтримки персоналу, протокол від "04" листопада 2024 року № 7.

ПРОГРАМА
вступного іспиту з іноземної мови до ад'юнктури Національної
академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Загальні положення

Програма вступного іспиту з іноземної (англійської) мови до ад'юнктури Академії визначає мету, порядок, методичку підготовки і проведення цього контрольного заходу.

Програма призначена для науково-педагогічних працівників кафедри іноземних мов та військового перекладу, голови та членів предметної комісії з проведення вступного іспиту з іноземної (англійської) мови.

Метою проведення вступного іспиту є визначення рівня володіння кандидатами на навчання в ад'юнктурі Академії іноземною (англійською) мовою за допомогою комплексного мовного тесту (далі – тест) у межах стандартизованого мовного рівня СМР 2 стандарту НАТО STANAG 6001. Тест складається з чотирьох окремих субтестів (аудіювання, читання, письмо, говоріння), які призначені для визначення рівня мовленнєвої компетентності тестованих осіб з відповідного виду мовленнєвої діяльності.

Порядок підготовки до проведення вступного іспиту

Тест розробляється науково-педагогічними працівниками кафедри іноземних мов та військового перекладу згідно з вимогами мовного стандарту НАТО STANAG 6001 на основі відповідних специфікацій і зразків.

Перед початком іспиту має бути підготовлено не менше п'яти варіантів субтестів з аудіювання, читання та письма. Один комплект тесту дозволяється використовувати тільки один раз.

Вступний іспит може проводитися впродовж одного або двох днів. На другий день дозволяється повністю або частково переносити тільки субтест з говоріння.

Комплект тесту для проведення вступного іспиту включає:
тестові буклети для проведення субтестів із читання, аудіювання, письма;
групи запитань для проведення субтесту з говоріння;
бланки для відповідей з читання й аудіювання;
картки оцінювання відповідей з письма і говоріння;
ключі відповідей з читання й аудіювання, які використовуються під час перевірки відповідей;
аудіозапис матеріалів для аудіювання.

Кількість тестових буклетів, бланків для відповідей і карток їх оцінювання повинна відповідати кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі, які складають вступний іспит.

Одна група запитань для проведення субтесту з говоріння може бути використана не більше ніж для п'яти кандидатів на навчання в ад'юнктурі.

Номер комплекту тесту зазначається на всіх матеріалах комплекту тесту.

Зміст матеріалів тесту має суворо конфіденційний характер.

Відповідальність за нерозголошення змісту матеріалів тесту покладається на голову предметної комісії і на начальника кафедри іноземних мов та військового перекладу.

Начальник кафедри іноземних мов та військового перекладу несе безпосередню відповідальність за підготовку матеріалів тесту для проведення вступного іспиту.

На підготовку до іспиту кандидатам на навчання в ад'юнктурі надається не менше десяти днів.

Не пізніше ніж за один день до іспиту для кандидатів на навчання в ад'юнктурі проводиться консультація з метою їхнього ознайомлення з форматом тесту, особливостями виконання тестових завдань і критеріями оцінювання відповідей. Викладачі-консультанти призначаються начальником кафедри, як правило, з числа осіб, які входять до складу предметної комісії.

Порядок проведення вступного іспиту

Аудиторії, які виділяються для проведення вступного іспиту, мають бути добре освітленими, мати належну акустику і технічну можливість використання необхідної аудіоапаратури. Використання лінгафонної лабораторії для проведення субтестів з читання, письма і говоріння не допускається.

Перед початком вступного іспиту члени предметної комісії повинні перевірити присутність кандидатів на навчання в ад'юнктурі за списком.

Розміщення кандидатів на навчання в ад'юнктурі в аудиторії, де проводиться вступний іспит, має виключати можливість їх спільної роботи над виконанням тестових завдань.

Загальна консультація, яка проводиться перед початком вступного іспиту, має включати інформацію про мету, порядок і правила складання вступного іспиту, а також доведення вимог щодо організації контрольного заходу, критеріїв оцінки та порядку її визначення, інформацію щодо часу і місця проведення індивідуальних консультацій. Кандидати на навчання в ад'юнктурі попереджаються, що у разі невиконання визначених вимог щодо дотримання дисципліни та організації контрольного заходу їхня участь у вступному іспиті може бути припинена.

Начальник кафедри іноземних мов та військового перекладу відкриває конверти (пакети) з матеріалами для проведення субтесту за 5 хвилин до його початку і передає їх членам предметної комісії.

Після отримання членами предметної комісії буклетів із тестовими завданнями і бланків для відповідей, вони роздають їх кандидатам на навчання в ад'юнктурі.

Інструктаж кандидатів на навчання в ад'юнктурі проводиться українською мовою на початку кожного субтесту і містить повідомлення про порядок його проведення, правила дисципліни та інші вимоги, тривалість субтесту, його короткий опис, особливості виконання типів завдань, які включені до субтесту, і спосіб заповнення бланка для відповідей.

Під час субтесту з аудіювання прослуховування записів проводиться з використанням аудіоапаратури через гучномовці або навушники. Важливою умовою при цьому є створення однаково сприятливих умов для прослуховування звукового матеріалу всіма кандидатами на навчання в ад'юнктурі. Пробне

прослуховування з метою перевірки якості та гучності звуку здійснюється під час консультації.

Під час проведення субтесту з аудіювання звуковий матеріал дозволяється прослуховувати один раз. Повторне прослуховування можливе лише при виникненні технічних проблем з апаратурою.

Під час проведення іспиту кандидатам на навчання в ад'юнктурі **забороняється:**

- ігнорувати вимоги голови й членів предметних комісій;
- мати при собі предмети, які можуть заважати процесу проведення вступного іспиту (мобільні телефони, наручні годинники із звуковими сигналами тощо);
- користуватися будь-якими технічними засобами, включаючи мобільні телефони, планшети, ноутбуки та інші гаджети;
- спілкуватися між собою;
- списувати;
- користуватися словниками;
- користуватися будь-якими іншими матеріалами (програмами, довідниками, картами, таблицями, макетами, посібниками тощо), крім тих, які були роздані членами предметної комісії;
- ставити питання членам предметної комісії безпосередньо під час проведення субтесту слухання після завершення інструктажу;
- самовільно залишати приміщення під час проведення іспиту.

У разі невиконання цих вимог кандидат на навчання в ад'юнктурі усувається від подальшого складання вступного іспиту.

Кандидати навчання в ад'юнктурі у процесі проведення субтестів з читання, аудіювання і письма записують відповіді у бланках для відповідей синім або чорним чорнилом. Відповіді, які в остаточній формі записані олівцем, не зараховуються.

Кандидати на навчання в ад'юнктурі повинні писати відповіді на завдання розбірливо, при цьому виправлення в бланках відповідей мають бути зрозумілі. Під час проведення субтестів з читання й аудіювання кандидат на навчання в ад'юнктурі завіряє кожне виправлення у бланку відповідей власним підписом.

У процесі проведення вступного іспиту **забороняється** перевищувати час, який визначено на проведення кожного субтесту. Перед початком кожного субтесту на дошці записується час його початку й розрахунковий час завершення. Точно у визначений час кандидати на навчання в ад'юнктурі припиняють роботу. Члени предметної комісії збирають буклети з тестовими завданнями й бланки для відповідей, перевіряють відповідність їхньої кількості до кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі і передають їх голові предметної комісії.

Тестування з говоріння проводиться в формі інтерв'ю з одним кандидатом на навчання в ад'юнктурі іноземною мовою. Тестований відповідає на запитання або виконує комунікативні завдання відповідно до переліку тестових завдань із говоріння. Інтерв'ю проводить один із членів предметної комісії. Як правило, щонайменше два члени предметної комісії оцінюють відповіді тестованої особи, використовуючи картку оцінювання відповідей з говоріння. Час на підготовку відповідей у ході інтерв'ю кандидату на навчання в ад'юнктурі не надається.

Оцінка з кожного виду мовленнєвої діяльності визначається у відповідності до шкали або критеріїв оцінювання, які надаються в специфікаціях тесту. Оцінювання проводиться у суворій відповідності до зазначених критеріїв. Врахування суб'єктивних факторів не допускається.

Всі записи під час оцінювання відповідей кандидатів на навчання в ад'юнктурі члени предметної комісії роблять червоним чорнилом.

Перевірку відповідей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з письма здійснюють послідовно два члени предметної комісії.

У процесі перевірки відповідей з читання й аудіювання члени предметної комісії звіряють відповіді, які кандидат на навчання в ад'юнктурі записав у бланку для відповідей, з ключами відповідей до тестових завдань.

Оцінювання відповідей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з говоріння і письма проводиться з використанням карток оцінювання.

Якщо результати послідовного оцінювання двома членами предметної комісії відповіді кандидата на навчання в ад'юнктурі з аудіювання, читання й письма не збігаються, роботу додатково перевіряє голова предметної комісії.

Висновок щодо результату оцінювання відповіді з говоріння у формі оцінки робиться безпосередньо після закінчення відповіді кандидата на навчання в ад'юнктурі, але не в його присутності.

Загальна кількість балів, отриманих кандидатом на навчання в ад'юнктурі за вступний іспит з іноземної (англійської) мови, визначається додаванням балів за кожен із чотирьох видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, письмо та говоріння). Максимальна кількість балів – 100.

Специфікації
комплексного мовного тесту
для проведення вступного іспиту з іноземної мови
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ

1. Загальні положення

1.1. Метою комплексного тесту, який використовується для проведення вступного іспиту з іноземної мови, є визначення рівня комунікативної компетенції кандидатів на навчання в ад'юнктурі і засвоєння ними навчальної програми з іноземної мови.

1.2. Цей мовний тест є однорівневим у межах тестування рівня СМР 2 стандарту НАТО STANAG 6001 і має таку структуру:

- 1) субтест з читання;
- 2) субтест з аудіювання;
- 3) субтест з письма;
- 4) субтест з говоріння.

2. Субтест з читання

2.1. Мета субтесту з читання – оцінювання рівня мовних знань, мовленнєвих навичок, вмій і компетентностей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності. Тривалість тесту – до 60 хвилин. Кількість частин субтесту – 3. Кожна частина різниться за типом завдань.

Кожна частина субтесту повинна починатися з інструкції до того типу завдання, яке міститься у цій частині. Інструкція має бути простою і зрозумілою.

Загальна кількість завдань – 25.

До кожної частини, на її початку, має бути включений зразок виконання завдання.

Вимоги до текстів:

тематика текстів має включати загальносуспільний (50 – 60%), загальновійськовий (30 – 40%) та спеціальний військово-професійний (10%) напрями;

тексти можуть бути як оригінальні, так і адаптовані.

Джерела текстів: газети; журнали; інтернет; кореспонденція; брошури; довідкова література тощо.

Максимальна кількість балів – 25.

Відповіді записуються в бланк для відповідей з читання.

2.2. Перша частина субтесту з читання містить завдання на знаходження відповідностей між текстами і заголовками.

Мета завдання – перевірка навичок і вмій із ознайомлювального читання, яке використовується для загального розуміння прочитаного тексту. Для виконання цього типу завдання необхідно прочитати тексти, зрозуміти їхню основну ідею і підібрати відповідні заголовки.

Структура 1-ої (I) частини субтесту: 5 текстів і 10 заголовків. Для нумерації текстів використовуються арабські цифри, для нумерації заголовків – букви алфавіту тієї мови, знання якої перевіряється.

Обсяг одного тексту – 60 – 80 слів.

Загальний обсяг частини – 350 – 400 слів.

Кожна правильна відповідь оцінюється в один бал.

Максимальна кількість балів за частину – 5.

Відповіді надаються шляхом заштриховування відповідного кружечка на перетині ліній номера тексту та літери заголовку у бланку для відповідей із читання.

При розробці завдань цього типу необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

- 1) тексти можуть стосуватися не більше двох різних тем;
- 2) при підборі заголовків до текстів дозволяється використовувати кожен текст і заголовок тільки один раз, тобто один заголовок не може бути підібраний більше ніж до одного тексту;
- 3) заголовки розміщуються у довільному порядку, п'ять з них підходять за змістом до текстів, а інші п'ять не підходять до жодного тексту;
- 4) до кожного тексту, як правило, має бути два заголовки, один з яких невірний.

2.3. Друга частина субтесту з читання містить завдання множинного вибору.

Мета завдання – перевірка навичок і вмій з читання, яке використовується для детального розуміння прочитаного тексту. Для виконання цього типу завдання

необхідно прочитати короткий текст і закінчити (доповнити) твердження або дати відповідь на запитання, яке надається після тексту, шляхом вибору одного варіанта з чотирьох наданих.

Структура 2-ої (II) частини: короткий текст, одне завдання.

Кількість завдань – 10.

Обсяг одного тексту – 80 – 90 слів.

Загальний обсяг частини – 800 – 900 слів.

Оцінка правильної відповіді – 1 бал.

Максимальна кількість балів за частину – 10.

Відповіді надаються шляхом заштриховування відповідного кружечка на перетині ліній номера завдання і літери відповіді у бланку для відповідей з читання.

При розробці завдань цього типу необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

- 1) тематика текстів має бути різноманітною;
- 2) інформації у тексті має бути достатньо для розробки чотирьох варіантів відповіді;
- 3) для виконання завдань загальні знання не мають бути достатніми;
- 4) завдання повинно бути складене так, щоб для його виконання необхідно було прочитати весь текст;
- 5) у твердженні, яке необхідно закінчити (доповнити), потрібно уникати заперечень;
- 6) невірні відповіді повинні здаватися можливими, але бути однозначно неправильними стосовно інформації, яка надається в тексті;
- 7) всі чотири варіанти відповіді повинні бути приблизно однакової довжини і структури і не можуть бути протилежними за змістом;
- 8) такі слова і вирази, як “ніколи”, “завжди”, “жоден”, “усі”, “може”, “звичайно”, “як правило” не повинні використовуватись у твердженні і варіантах відповідей;
- 9) варіанти відповіді позначаються латинськими літерами A, B, C, D. Правильна відповідь повинна розміщуватись під різними буквами у довільному порядку.

2.4. Третя частина субтесту з читання містить завдання на знаходження відповідностей між ситуаціями й текстами.

Мета завдання – перевірка навичок і вмінь з пошукового читання, яке використовується для детального розуміння прочитаного тексту. Для виконання цього типу завдання необхідно ознайомитися з ситуаціями, прочитати тексти, знайти в них необхідну інформацію і підібрати тексти до ситуацій.

Структура 3-ої (III) частини субтесту: 10 ситуацій і 8 текстів. Для нумерації ситуацій використовуються арабські цифри, для нумерації текстів – букви алфавіту тієї мови, знання якої перевіряється.

Обсяг одного тексту – 60 – 70 слів.

Загальний обсяг частини – 500 – 550 слів.

Кількість балів за правильну відповідь – 1.

Максимальна кількість балів за частину – 10.

Відповіді надаються шляхом заштриховування відповідного кружечка на перетині ліній номера ситуації і літери тексту у бланку для відповідей з читання.

При розробці завдань цього типу необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

тексти повинні об'єднуватися спільною тематикою;
ситуації і тексти можна використовувати лише один раз, тобто кожній окремій ситуації відповідає лише один текст, за винятком двох ситуацій, які не мають відповідних текстів.

3. Субтест з аудіювання

Мета субтесту з аудіювання – оцінювання рівня мовних знань, мовленнєвих навичок, вмінь і компетентностей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності.

Тривалість тесту приблизно 30 хвилин.

Вимоги до текстів:

тематика текстів має включати загальносуспільний (50 – 60%), загальновійськовий (30 – 40%) та спеціальний військово-професійний (10%) напрями;

тексти можуть бути записані як носіями, так і неносіями англійської мови (з рівнем не нижче СМР 3).

Джерела текстів: засоби масової інформації; художні фільми; науково-популярні фільми; інтернет тощо.

Кількість завдань – 25.

Тип завдання: множинний вибір. Для виконання цього типу завдань необхідно закінчити (доповнити) твердження або дати відповідь на запитання шляхом вибору одного варіанта з наданих чотирьох.

Мета завдання: перевірка загального або детального розуміння тексту.

Тест повинний починатися з інструкції, яка має бути простою й зрозумілою.

До тесту, на його початку, має бути включений зразок виконання завдання.

Інструкції і зразок розміщуються на окремому аркуші.

Темп мовлення: природний для носіїв мови, які звикли спілкуватися з неносіями мови.

Кількість слів в одному тексті – 125 – 140.

Загальна кількість слів – 3350– 3500.

Тривалість звучання одного тексту – 45 – 55 секунд.

Тривалість паузи між двома текстами – 20 секунд.

Кожний текст дозволяється прослуховувати один раз.

Оцінка правильної відповіді – 1 бал.

Максимальна кількість балів – 25.

Відповіді надаються шляхом заштриховування відповідного кружечка на перетині ліній номера завдання і літери відповіді у бланку для відповідей з аудіювання.

При розробці завдань цього типу необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

1) тематика текстів має бути різноманітною;

- 2) кількість інформації у тексті має бути достатньою для розробки чотирьох варіантів відповіді;
- 3) для виконання завдань загальні знання не мають бути достатніми;
- 4) завдання повинно бути складене так, щоб для його виконання необхідно було прослухати весь текст;
- 5) в твердженні, яке необхідно закінчити (доповнити), потрібно уникати заперечень;
- 6) невірні відповіді повинні здаватися можливими, але бути однозначно неправильними стосовно інформації, яка надається в тексті;
- 7) всі чотири варіанти відповіді повинні бути приблизно однакової довжини і структури і не можуть бути протилежними за змістом;
- 8) такі слова і вирази, як “ніколи”, “завжди”, “жоден”, “усі”, “може”, “звичайно”, “як правило” не повинні використовуватись у твердженні і варіантах відповідей;
- 9) варіанти відповіді позначаються латинськими літерами А, В, С, D. Правильна відповідь повинна розміщуватись під різними буквами у довільному порядку;
- 10) вибір правильної відповіді не повинен залежати від здатності запам'ятовувати або обчислювати;
- 11) вказівка на інформацію, розуміння якої перевіряється, повинна надаватись до надання самої інформації.

4. Субтест з письма.

Мета субтесту з письма – оцінювання рівня мовних знань, мовленнєвих навичок, вмінь і компетентностей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності.

Тривалість тесту – до 30 хвилин.

Завдання: написати неофіційний лист на загальносуспільну тему з елементами військової лексики.

Для розроблення завдання необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

завдання має включати не менше чотирьох пунктів (підзавдань);

метою кожного з пунктів є перевірка навичок і вмінь кандидатів на навчання в ад'юнктурі висловлюватись на певну тему в письмовій формі, використовуючи відповідні граматичні структури. А саме:

описувати людей, місця або речі;

розповідати про теперішні, минулі, майбутні події.

Кожний з пунктів формулюється так, щоб на нього можна було надати поширену, приблизно однакову за обсягом відповідь.

Обсяг роботи – до 120 слів.

Речення, дослівно переписані з тексту завдання, не оцінюються.

Результати субтесту з писання оцінюються за трьома критеріями:

- 1) змістовність і повнота відповіді, обсяг словникового запасу;
- 2) граматична правильність;
- 3) стиль, організація та зв'язність.

Оцінювання відповіді з письма проводиться шляхом визначення ступеня відповідності роботи кожному з критеріїв (Таблиця 1) і заповнення картки оцінювання відповіді з письма (Таблиця 2), в якій на перетині ліній критерію і колонки екзаменатора ставиться оцінка “5”, “4”, “3”, “2”:

Таблиця 1. Оцінювання ступеня відповідності критерію.

Оцінка	Ступінь відповідності критерію
5	Повністю відповідає критерію.
4	Загалом відповідає критерію.
3	Частково відповідає критерію.
2	Не відповідає критерію.

Таблиця 2. Картка оцінювання відповіді з письма.

№	Критерії	Екзаменатор 1	Екзаменатор 2
1.	Змістовність і повнота відповіді, обсяг словникового запасу		
2.	Граматична правильність		
3.	Стиль, організація і зв'язність		
Загалом		/ 3 x 5 =	/ 3 x 5 =

Загальна оцінка відповіді з письма у балах визначається шляхом обчислення середнього арифметичного від оцінок, які отримано за кожний із трьох критеріїв, та його множення на п'ять із подальшим округленням до цілого числа за загальними математичними правилами.

Максимальна кількість балів – 25.

5. Субтест з говоріння

Мета субтесту з говоріння: визначення ступеня розвиненості навичок і вмінь кандидатів на навчання в ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності.

Форма проведення субтесту: один кандидат на навчання в ад'юнктурі і не менше двох екзаменаторів. Як правило, один екзаменатор ставить запитання або дає комунікативні завдання відповідно до переліку тестових завдань із говоріння, інший (інші) – оцінює (оцінюють), заповнюючи картку оцінювання відповідей з говоріння.

Максимальний час тестування одного кандидата на навчання в ад'юнктурі – 12 хвилин.

Завдання – група запитань.

Кількість груп запитань, необхідна для проведення субтесту, залежить від кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі. Одну групу запитань дозволяється використовувати не більше, ніж для чотирьох кандидатів на навчання в ад'юнктурі.

При розробці групи запитань необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

- 1) кожна група складається з семи запитань;

2) метою кожного запитання є перевірка навичок і вмінь висловлюватись на певну тему, використовуючи відповідні граматичні структури. А саме:

запитання № 1 – теперішні події загальносуспільної (загальновійськової) тематики або надання фактів;

запитання № 2 – минулі події загальносуспільної (загальновійськової) тематики;

запитання № 3 – майбутні події загальносуспільної (загальновійськової) тематики;

запитання № 4 – порівняння або протиставлення;

запитання № 5 – опис людей, місць або речей, які зображені на малюнках (фотографіях), або є добре знайомими як кандидату на навчання в ад'юнктурі, так і екзаменатору;

запитання № 6 – сучасні політичні (військово-політичні) події в світі або країні;

запитання № 7 – спеціальна військово-професійна тематика (напрям дослідницької діяльності залежно від спеціалізації кандидата на навчання в ад'юнктурі).

Тестування складається з:

початку тесту («розігріву») – до 1 хв;

основної частини тесту – до 10 хв;

закінчення тесту – до 1 хв.

Якщо кандидат на навчання в ад'юнктурі не розуміє питання, екзаменатор може повторити його більш чітко і в більш повільному темпі. Повторити запитання дозволяється тільки один раз, якщо воно залишається незрозумілим для тестованої особи, екзаменатор переходить до наступного питання. Перефразувати запитання і робити пояснення не дозволяється.

Відповідь із говоріння оцінюється за трьома критеріями:

1) змістовність і повнота відповіді, обсяг словникового запасу;

2) граматична правильність;

3) плавність мовлення й вимова.

Оцінювання відповіді з говоріння проводиться шляхом визначення ступеня її відповідності кожному з критеріїв (Таблиця 3) і заповнення картки оцінювання відповідей з говоріння (Таблиця 4), в якій на перетині ліній критерію і номера запитання ставиться оцінка “5”, “4”, “3”, “2”.

Таблиця 3. Ступінь відповідності критерію.

Оцінка	Ступінь відповідності критерію
5	Повністю відповідає критерію.
4	Загалом відповідає критерію.
3	Частково відповідає критерію.
2	Не відповідає критерію.

Таблиця 4. Картка оцінювання відповідей з говоріння.

№	Критерії	Номер запитання							Загалом
		1	2	3	4	5	6	7	
1.	Змістовність і повнота відповіді, обсяг словникового запасу								
2.	Граматична правильність								
3.	Плавність мовлення й вимога								
									___ / 21x5 = ___

Загальна оцінка відповіді з говоріння у балах визначається шляхом обчислення середнього арифметичного від оцінок, які отримано за кожний із трьох критеріїв, та його множення на п'ять із подальшим округленням до цілого числа за загальними математичними правилами.

Максимальна кількість балів – 25.

Загальна кількість балів та загальна оцінка, отримані кандидатом на навчання в ад'юнктурі за вступний іспит з іноземної (англійської) мови, визначається додаванням балів за кожен із чотирьох субтестів: аудіювання, читання, письмо та говоріння.

Максимальна кількість балів – 100.

Оцінювання результатів вступного іспиту з іноземної (англійської) мови здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою (Таблиця 5).

Таблиця 5. Відповідність між 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою оцінювання.

100 бальна шкала	Шкала ЄКТС	Оцінка за розширеною шкалою	Національна шкала
90 - 100	A	відмінно	відмінно
80 - 89	B	дуже добре	добре
65 - 79	C	добре	
55 - 64	D	задовільно	задовільно
50 - 54	E	достатньо	
1 - 49	FX	незадовільно	незадовільно

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Дмитриєнко В., Лозова О., Малік О., Малік О. English for you. Practice grammar exercises and tests. Підручник. Частина друга. – Львів: АСВ, 2011. – 186 с.
2. Пащук Ю. М. Military English Writing. Ділова англійська мова (письмовий аспект) для військовослужбовців / Ю. Пащук // Навчально–методичний посібник. – Львів : АСВ, 2012. – 176 с.
3. Пасічник С., Черник П., Щерба О., Левко М. Позааудиторне читання: Навчальний посібник / С. Пасічник, П. Черник, О. Щерба, М. Левко. – Львів: АСВ, 2012. – 135 с.
4. English for Life Pre-intermediate. Student's book. Oxford, Oxford University Press, 2007.
5. English for Life Pre-intermediate. Workbook. Oxford, Oxford University Press, 2007.
6. Enterprise, Coursebook 3. Express Publishing, 2011.
7. Enterprise, Workbook 3. Express Publishing, 2011. Murphy R. English Grammar in Use. Cambridge, Cambridge University Press, 1995.
8. Campaign. Student's book, level 2. Oxford, Macmillan, 2009.
9. Campaign. Workbook, level 2. Oxford, Macmillan, 2009.
10. Campaign. English for the Military. Student's book, level 3. Oxford, Macmillan, 2010.
11. Campaign. English for the Military. Workbook, level 3. Oxford, Macmillan, 2010.
12. You CAN speak English. За заг. редакцією Пащука Ю.М. Навчально-методичний посібник. Львів : НАСВ, 2021. 258 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства оборони України: <http://www.mil.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного: <http://www.asv.gov.ua/>.
3. Дистанційний курс Національної академії сухопутних військ з іноземної мови: <https://adl.mil.gov.ua/login/index.php>.
4. Дистанційний курс англійської мови: <https://www.theteacherexpress.com>.
5. Дистанційний курс англійської мови: <https://learnenglish.britishcouncil.org>.
6. Дистанційний курс англійської мови: <https://www.tolearnenglish.com>.

Навчальними текстами і літературою для читання може слугувати оригінальна монографічна і періодична, а також художньо-публіцистична література. Рекомендується використовувати збірники оригінальних статей. Підбір матеріалу для читання з фаху слід здійснювати спільно і за участю профілюючих кафедр, наукових керівників.

Програма розглянута на засіданні кафедри іноземних мов та військового перекладу, протокол від "25" квітня 2024 року № 12.

ПРОГРАМА
вступного іспиту зі спеціальності Історія та археологія
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

Організаційно-методичні вказівки

Метою вступного іспиту зі спеціальності є перевірка й оцінка сформованості у вступників спеціалізованих концептуальних знань із спеціальності 032 – Історія та археологія в обсязі, який відповідає другому (магістерському) рівню вищої освіти зі спеціальності 032. Вступник до ад'юнктури за спеціальністю 032 – Історія та археологія повинен:

знати найважливіші факти і тенденції історичного розвитку воєнного мистецтва в глобальному контексті;

знати основні етапи історії українського війська та збройної боротьби українців за свою державність;

критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень військової історії;

володіти вмінням зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії до фахівців.

Програма охоплює основну проблематику навчальних дисциплін, які дозволяють перевірити і оцінити необхідний рівень набутих знань та практичних навичок, які є базовими для подальшого опанування освітньо-наукової програми за спеціальністю 032 – Історія та археологія з урахуванням особливостей військово-історичних досліджень.

Кількість білетів для проведення вступного іспиту має дорівнювати кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі плюс 5 білетів.

Зміст білетів для проведення вступного іспиту до відома кандидатів на навчання в ад'юнктурі попередньо не доводиться, повторне використання білетів, за якими вже проводилися вступні іспити, не допускається.

У період підготовки до складання іспиту з кандидатами на навчання в ад'юнктурі проводяться консультації. Викладачі-консультанти призначаються заступником начальника академії з наукової роботи, як правило, з числа найбільш підготовлених науково-педагогічних працівників кафедр, що будуть здійснювати підготовку ад'юнкта.

Іспит проводиться в усній формі. Для складання іспиту одним вступником відводиться до 45 хв. На підготовку відповіді відводиться не менше ніж 45 хв.

Білет для проведення вступного іспиту включають три теоретичні питання.

У приміщенні, де проводиться іспит, можуть одночасно знаходитись не більш ніж 4 вступники, які готуються до іспиту.

Предметною комісією приймається іспит не більш ніж у 8 вступників за день. Тривалість засідання комісії не повинна перевищувати 6 годин на день.

З дозволу голови предметної комісії члени комісії можуть задавати кандидату на вступ до ад'юнктури додаткові запитання з метою визначення остаточної оцінки з того чи іншого питання білета після повної відповіді вступника на всі теоретичні питання білета.

За результатами відповідей на всі питання білета члени предметної комісії виставляють кандидату на навчання в ад'юнктурі загальну оцінку.

Результати здачі іспиту визначаються оцінками “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”.

При визначенні оцінки кандидата на навчання в ад’юнктурі враховується: рівень його фахової та наукової підготовленості, знання керівних документів;

якість доповіді (обґрунтованість, чіткість, стислість), здатність впевнено та правильно відповідати на теоретичні питання та обґрунтовувати практичні дії, здібність вступника логічно будувати свою доповідь, аргументовано відстоювати власну точку зору;

наявність у кандидата на навчання в ад’юнктурі методичних навичок і вмінь.

Вимоги щодо дослідницької пропозиції

Презентація дослідницької пропозиції є складовим елементом вступного іспиту зі спеціальності. Дослідницька пропозиція – це авторський науковий текст обсягом до 10 сторінок, підготовлений вступником до ад’юнктури, в якому обґрунтовується тематика майбутнього дисертаційного дослідження.

Структура дослідницької пропозиції

1. Формулювання наукової проблеми:

чітко зазначити тему майбутньої дисертації та подати очікувані результати у вигляді анотації до теми.

2. Актуальність обраної теми:

аргументувати актуальність розробки теми для розвитку сучасної військово-історичної науки та Сил оборони України.

3. Стан розробки у вітчизняній і зарубіжній науці, виділення невирішених аспектів обраної теми:

подати коротку характеристику найважливіших праць, які торкаються обраної теми; визначити існуючі прогалини, недосліджені раніше аспекти, які можуть бути заповнені дисертацією.

4. Джерельна база дослідження:

подати коротку характеристику джерел, на які спиратиметься майбутнє дослідження.

5. Мета та завдання передбачуваного дослідження.

6. Об’єкт і предмет дослідження.

7. Формулювання й аргументація наукової новизни.

8. Методологія та науковий інструментарій передбачуваного дослідження:

надати вичерпний перелік і показати розуміння методів наукового пізнання, які будуть використані в ході дослідження та написання дисертації.

9. Можливі сфери практичного застосування передбачуваних результатів дослідження:

Зазначити можливість практичного застосування передбачуваних результатів дослідження, зокрема закладами освіти, науковими установами, органами державної влади тощо.

10. Список найважливіших джерел та літератури, що будуть використані під час проведення дослідження

Обираючи тематику майбутньої дисертаційної роботи і готуючи дослідницьку пропозицію, вступник до ад'юнктури має взяти до уваги, що освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 032 – Історія та археологія пропонує такі напрями дослідження, що визначатимуть потенційні тематики дисертаційних робіт:

1. Участь Сил оборони України у відбитті широкомасштабної російської агресії.
2. Антитерористична операція (операція Об'єднаних сил) на сході України починаючи з 2014 року: воєнно-історична ретроспектива.
3. Дослідження питань історії українського війська та воєнної історії України, зокрема, у контексті формування традицій Збройних Сил України.
5. Дослідження проблем розвитку міжнародного військового співробітництва, миротворчої та верифікаційної діяльності ЗС України.
6. Дослідження проблем розвитку функціональних структур ЗС України в історичній ретроспективі.
7. Дослідження проблем формування воєнно-політичної обстановки навколо України в історичній ретроспективі.
8. Дослідження проблем розвитку і удосконалення системи морально-психологічного забезпечення підготовки та застосування військ (сил).
9. Дослідження проблем розвитку військового мистецтва, застосування з'єднань, частин і підрозділів у сучасних локальних війнах і збройних конфліктах та миротворчих операціях.

Критерії оцінки знань під час вступного іспиту

Знання та вміння, продемонстровані вступниками до ад'юнктури на вступних випробуваннях зі спеціальності, оцінюються за 100-бальною шкалою.

Максимальна кількість балів, яку можна набрати під час відповідей на питання білетів вступного іспиту зі спеціальності, – 75 (повнота відповіді на кожне питання оцінюється у 0 – 25 балів); презентація дослідницької пропозиції оцінюється у 0 – 25 балів.

Бали за окремими складовими вступного іспиту розподіляються наступним чином:

Екзаменаційні питання			Презентація дослідницької пропозиції	Сума
<i>Питання №1</i>	<i>Питання №2</i>	<i>Питання №3</i>		
25 балів	25 балів	25 балів	25 балів	100 балів

Оцінювання відповіді на поставлені запитання відбувається за такими критеріями:

25-20 балів – теоретичне питання розкрито в повному обсязі, відповідь на питання викладено в логічній послідовності, зроблено правильні висновки;

19-15 балів – теоретичне питання розкрито майже в повному обсязі, але матеріал викладено в недостатній логічній послідовності або зроблені неправильні висновки;

14-10 балів – значна частина теоретичного питання не була висвітлена;

9-0 балів – більша частина питання не була висвітлена або питання повністю не розкрито.

Презентація дослідницької пропозиції оцінюється за шкалою від 0 до 25 балів за наступними критеріями:

25-20 балів – вступник обґрунтував актуальність обраної теми; продемонстрував прогалини в сучасній науці, які можуть бути заповнені майбутнім дисертаційним дослідженням та публікаціями; чітко сформулював мету, завдання, об'єкт та предмет майбутнього дослідження; орієнтується в наукових методах, яких потребуватиме здійснення наукового дослідження з обраної теми; продемонстрував можливість практичного застосування передбачуваних результатів дослідження; показав володіння сучасною історіографією та джерельною базою з теми дослідження;

19-15 балів – вступник обґрунтував актуальність обраної теми; водночас недостатньо продемонстрував прогалини в сучасній науці, які можуть бути заповнені передбачуваними дисертаційним дослідженням та публікаціями; недостатньо чітко сформулював або мету, або завдання, або об'єкт та предмет майбутнього дослідження; орієнтується в наукових методах, яких потребуватиме здійснення наукового дослідження обраної теми; продемонстрував можливість практичного застосування передбачуваних результатів дослідження; показав володіння сучасною історіографією та джерельною базою з теми дослідження;

14-10 балів – вступник обґрунтував актуальність обраної теми; водночас недостатньо продемонстрував прогалини в сучасній науці, які можуть бути заповнені передбачуваними дисертаційним дослідженням та публікаціями; недостатньо чітко сформулював або мету, або завдання, або об'єкт та предмет майбутнього дослідження; орієнтується в наукових методах, яких потребуватиме здійснення наукового дослідження обраної теми; слабо продемонстрував можливість практичного застосування передбачуваних результатів дослідження; показав поверхове володіння сучасною історіографією та джерельною базою з теми дослідження;

9-0 балів – вступник не надав достатньої аргументації для обґрунтування актуальності обраної теми; не виділив прогалини в сучасній науці, які можуть бути заповнені передбачуваними дисертаційним дослідженням та публікаціями; недостатньо чітко сформулював мету, завдання, об'єкт та предмет майбутнього дослідження; слабо орієнтується в наукових методах, яких потребуватиме здійснення наукового дослідження обраної теми; не продемонстрував можливість практичного застосування передбачуваних результатів дослідження; не володіє сучасною історіографією та джерельною базою з теми дослідження.

Відповідність балів між системами: "100" бальною, "5" бальною та "національною" шкалою:

100 бальна шкала	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90 - 100	5 (відмінно)	A
80 - 89	4 (добре)	B
65 - 79		C
55 - 64	3 (задовільно)	D
50 - 54		E
35 - 49	2 (незадовільно)	FX
1 - 34		F

Результати здачі іспиту оголошуються кандидатам на навчання в ад'юнктурі у день затвердження протоколів головою предметної комісії.

Перелік питань для підготовки до вступного іспиту

1. Збройні сили і воєнне мистецтво Київської Русі.
2. Військова організація та війни Галицько-Волинської держави.
3. Види зброї, форми та методи збройної боротьби українців у XV - XVI ст.
4. Гетьман П. Сагайдачний (Конашевич-Сагайдачний) – видатний військовий діяч.
5. Розвиток воєнного мистецтва в ході національно-визвольної війни 1648-1657 рр. під проводом Б. Хмельницького.
6. Козацтво України та його місце у війнах кінця XVII - XVIII ст.
7. Українські Збройні Сили доби Центральної Ради (1917-1918 рр.).
8. Армія Української Держави гетьмана П. Скоропадського (1918 р.).
9. Збройні сили Директорії УНР та їх використання (1918-1920 рр.).
10. Організація та бойове застосування Галицької армії (1918-1920 рр.).
11. Організація та бойова діяльність Української Повстанської армії.
12. Створення та розвиток Збройних Сил України у 1991-2013 рр.
13. Участь ЗС України у відбитті російській агресії у 2014 – на початку 2015 рр.
14. Розбудова та бойова діяльність Збройних Сил України у 2015-2021 рр.
15. Участь ЗС України у відбитті повномасштабної російської агресії у 2022-2024 рр.
16. Військо та воєнне мистецтво античного світу.
17. Особливості війн та військової організації середньовічної Європи.
18. Поява вогнепальної зброї та її вплив на тактику і організацію війська.
19. Військо та воєнне мистецтво європейських країн у XVII ст.
20. Особливості військової організації та воєнного мистецтва у XVIII ст.
21. Розвиток теорії і практики воєнного мистецтва у наполеонівських війнах.
22. Історія військового мистецтва, зброї, військової техніки у війнах середини XIX ст. (Кримська війна 1853-1856 рр., громадянська війна в США 1861-1865 рр.)
23. Розвиток оперативного мистецтва, зброї, військової техніки у франко-пруській (1870-1871 рр.) та російсько-турецькій (1877-1878 рр.), війнах.
24. Війни рубежу XIX-XX ст.: іспансько-американська (1898 р), друга англо-бурській (1899-1902 рр.) та російсько-японська (1904-1905 рр.).

25. Маневрений період Першої світової війни на Західному і Східному фронтах.
26. Позиційна стадія Першої світової війни
27. Воєнні теорії провідних країн світу та підготовка держав до Другої світової війни.
28. Стратегічний огляд і розвиток воєнного мистецтва в першому періоді Другої світової війни (вересень 1939 – травень 1941 рр.).
29. Початковий період німецько-радянської війни.
30. Розвиток воєнного мистецтва в наступальних операціях з вигнання нацистів з України.
31. Огляд воєнних дій Другої світової війни на Північноафриканському та Середземноморському ТВД у 1940-1942 рр.
32. Бойові дії на Середземноморському та Західноєвропейському ТВД у 1943-1945 рр.
33. Воєнні дії Другої світової війни на Тихоокеанському ТВД.
34. Воєнно-політичні підсумки та наслідки Другої світової війни.
35. Ядерна зброя як чинник воєнної політики в другій половині ХХ ст.
36. Формування воєнно-політичних блоків (НАТО та ОВД), їхні воєнні доктрини.
37. Війна в Кореї (1950-1953 рр.).
38. Війни в Індокитаї (1946-1975 рр.): особливості, етапи та вплив на воєнне мистецтво.
39. Арабо-ізраїльські війни (війна за незалежність, Суецька криза).
40. Шестиденна війна та війна Судного дня.
41. Операції «Щит пустелі» та «Буря в пустелі» (1990-1991 рр.)
42. Особливості збройних конфліктів на території колишнього СРСР в 90-х рр. ХХ ст.
43. Війни на території колишньої Югославії (90-ті рр. ХХ ст.)
44. Глобальна війна проти тероризму. Операції в Афганістані та Іраку.
45. Збройні конфлікти ХХІ ст. на Кавказі (російсько-грузинська війна 2008 р., війна у Нагірному Карабасі).

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Історія українського війська: Курс лекцій / П.П. Ткачук, А.І. Харук, І.Я. Соляр та ін. Львів: НАСВ, 2016. 145 с.
2. Історія українського війська / М. Відейко, А. Галушка, В. Лободаєв та ін. Під ред. В. Павлова. Харків: КСД, 2016. 416 с.
3. Історія війн і збройних конфліктів в Україні: Енциклопедичний довідник / О.І. Гуржій та ін. К.: Вид. гуманіст. л-ри, 2004. 520 с.
4. Войтович Л., Овсінський Ю. Історія війн і військового мистецтва: в 3-х т. — Т. 1. Від зачатків військової організації до професійних найманих армій (бл. 3060 р. до Христа – початок ХVІ ст.). Харків: Фоліо, 2017. 896 с.
5. Войтович Л., Голубко В. Історія війн і військового мистецтва: в 3-х т. – Т. 2. Від професійних найманих армій до масових (мобілізаційних) армій (початок ХVІ ст. – початок ХХ ст.) – Харків: Фоліо, 2019. – 971 с.

6. В'ятрович В. Українська Повстанська Армія. Історія нескорених / В. В'ятрович, Р. Забілий, І. Дерев'яний, П. Содоль. – Львів: Центр досліджень визвольного руху, 2008. – 352 с.
7. Голубко В. Армія Української Народної Республіки 1917-1918. Утворення та боротьба за державу / В.С. Голубко. Львів: Кальварія, 1997. 288 с.
8. Історія війн і військового мистецтва: в 3-х т. – Т. 1. Від масових армій до відродження професійних армій (XX – початок XXI ст.) / В. Голубко, В. Грицюк, Л. Кривизюк, О. Лисенко – Харків: Фоліо, 2019. – 783 с.
9. Нарис історії Сухопутних військ Збройних Сил України (1991-2021): Монографія / П. Ткачук, С. Попко, А. Харук «та ін.». Львів: НАСВ, 2022. 269 с.
10. Поле битви – Україна. Від „володарів степу” до „кіборгів”. Воєнна історія України від давнини до сьогодення / Упоряд. К. Галушко – Харків: „Книжковий Клуб „Клуб Сімейного Дозвілля”, 2016. – 352 с.
11. Тинченко Я. Війська Ясновельможного Пана Гетьмана. Армія Української Держави, травень-грудень 1918 р. / Я. Тинченко. Київ: Темпора, 2014. 152 с.
12. Тинченко Я. Військово-морські сили України. 1917-1921 / Я. Тинченко. Київ: Темпора, 2012. 116 с.
13. Тинченко Я. Новітні Запорожці: Війська Центральної Ради, березень 1917 – квітень 1918 / Я. Тинченко. Київ: Темпора, 2010. 112 с.
14. Ткачук П. Сухопутні війська України доби революції 1917–1921 рр. / П. Ткачук. Львів: АСВ, 2009. 311 с.
15. Харук А. Крила України: Військово-повітряні сили України 1917-1920 рр. / А. Харук. Київ: Темпора, 2008. 96 с.
16. Слюсаренко А.Г. Україна в роки Другої світової війни / А.Г. Слюсаренко, І.К. Патриляк, М.А. Боровик. Київ: Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2009. 447с.
17. Крип'якевич І., Гнатевич Б., Стефанів З. Історія українського війська. Львів: Світ, 1992.
18. Рибак М.І., Бадах Ю.Г. Воєнне мистецтво в локальних війнах після Другої світової війни. К.: НАОУ, 2000.
19. Військово-політичний, стратегічний, оперативно-тактичний зміст локальних війн і збройних конфліктів / Під ред. В.Б. Толубко. К.: НАОУ, 2001.
20. Основні закономірності сучасних локальних війн та збройних конфліктів / Під ред. В.Б. Толубко. К.: НАОУ, 2002.
21. Пальчук М.М., Лобко М.М. Досвід бойового застосування військ, зброї, техніки в локальних війнах і збройних конфліктах. К.: НАОУ, 2001.
22. Дембовський Б.Д., Стрижевський В.В. Розвиток загальної тактики в локальних війнах і збройних конфліктах другої половини XX століття. К.: НАОУ, 2001.
23. Болсуновський Л.І. Воєнна історія: Навчальний посібник. Частина І. – Одеса: Військова академія, 2012. 348 с.

Програма розглянута на засіданні кафедри гуманітарних наук, протокол від "15" листопада 2024 року № 4.

ПРОГРАМА

додаткового іспиту для вступників на освітньо-наукову програму зі спеціальності 032 – Історія та археологія до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Організаційно-методичні вказівки

Особам, які вступають до ад'юнктури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), призначається додаткове вступне у формі іспиту.

Додаткове вступне випробування проводиться перед вступним іспитом зі спеціальності для виявлення рівня обізнаності вступника зі змістом спеціальності 032 – Історія та археологія.

В програму додаткового іспиту включено питання дисципліни «Історія України».

Кількість білетів для проведення вступного іспиту має дорівнювати кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі плюс 5 білетів.

Зміст білетів для проведення додаткового вступного іспиту до відома кандидатів на навчання в ад'юнктурі попередньо не доводиться, повторне використання білетів, за якими вже проводилися додаткові іспити, не допускається.

У період підготовки до складання іспиту з кандидатами на навчання в ад'юнктурі проводяться консультації. Викладачі-консультанти призначаються заступником начальника академії з наукової роботи, як правило, з числа найбільш підготовлених науково-педагогічних працівників кафедр, що будуть здійснювати підготовку ад'юнкта.

Іспит проводиться в усній формі. Для складання іспиту одним вступником відводиться до 30 хв. На підготовку відповіді відводиться не менше ніж 45 хв.

Білет для проведення вступного іспиту включають два теоретичні питання.

У приміщенні, де проводиться іспит, можуть одночасно знаходитись не більш ніж 4 вступники, які готуються до іспиту.

Предметною комісією приймається іспит не більш ніж у 8 вступників за день. Тривалість засідання комісії не повинна перевищувати 6 годин на день.

З дозволу голови предметної комісії члени комісії можуть задавати кандидату на вступ до ад'юнктури додаткові запитання з метою уточнення рівня обізнаності вступника після повної відповіді вступника на всі теоретичні питання білета.

За результатами відповідей на всі питання білета члени предметної комісії виставляють кандидату на навчання в ад'юнктурі загальну оцінку.

Результати здачі іспиту визначаються оцінками “склав” або “не склав”.

При визначенні оцінки кандидата на навчання в ад'юнктурі враховується: рівень його фахової та наукової підготовленості, знання керівних документів;

якість доповіді (обґрунтованість, чіткість, стислість), здатність впевнено та правильно відповідати на теоретичні питання та обґрунтовувати практичні дії, здібність вступника логічно будувати свою доповідь, аргументовано відстоювати власну точку зору.

Критерії оцінки знань під час додаткового вступного випробування

Оцінювання додаткового вступного випробування у формі іспиту для осіб, які вступають до ад'юнктури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі магістра (спеціаліста), відбувається за двобальною шкалою: «склав» або «не склав».

Оцінка «склав» виставляється у наступних випадках:

- повна, вірна та ґрунтовна відповідь на запитання, теоретично правильний і логічно обґрунтований виклад матеріалу, при якому вступник повно і глибоко використав відомі йому фактичні знання, виявив здібність аналізувати економічні явища та процеси, робити висновки і узагальнення з чітким їх формуванням;

- правильна і обґрунтована відповідь, з якої видно, що абітурієнт розуміє теоретичний матеріал, його повноту, глибину, системність, але допускає при цьому деякі несуттєві неточності;

- правильна, проте не обґрунтована відповідь, з якої видно, що абітурієнт розуміє теоретичний матеріал, його повноту, глибину, системність, але допускає суттєві неточності;

- неповна відповідь на запитання або така, що не містить аналізу фактичного матеріалу, необхідних узагальнень і висновків, і свідчить про те, що знання абітурієнта мають дещо розрізнений, фрагментарний характер.

Оцінка «не склав» виставляється за неправильну відповідь, яка не відповідає змісту програмного матеріалу і свідчить про нерозуміння вступником його основних положень.

Результати здачі іспиту оголошуються кандидатам на навчання в ад'юнктурі у день затвердження протоколів головою предметної комісії. У тому випадку, коли за додаткове вступне випробування вступник отримав оцінку «не склав», він не допускається до наступних вступних іспитів і позбавляється права брати участь у конкурсному відборі.

Перелік питань для підготовки до вступного іспиту

1. Причини, сутність та періодизація Української революції 1917-1921 рр.
2. М. Грушевський та діяльність Української Центральної Ради. Універсали УЦР.
3. Українська народна республіка.
4. Українська держава гетьмана П.Скоропадського.
5. УНР доби Директорії.
6. Західноукраїнська Народна Республіка та Злука з УНР.
7. Встановлення на українських землях більшовицької влади.
8. Голодомор 1921 – 1923 рр. в Україні. НЕП на українських землях.
9. Створення СРСР та місце України в ньому.
10. Політика українізації. Українське «розстріляне» відродження.
11. Сталінський тоталітарний режим на українських землях.
12. Політичні репресії 30-х років та Голодомор 1932 – 1933 рр.

13. Західноукраїнські землі у складі Другої Речі Посполитої, Чехословацької Республіки та Румунського королівства.
14. Створення організації українських націоналістів. Карпатська Україна.
15. Початок Другої світової війни. Агресивна політика нацистської Німеччини та сталінського режиму СРСР на українських землях.
16. Вторгнення німецьких військ та їх союзників на територію СРСР та поразки Червоної армії на території України в червні 1941 – липні 1942 рр.
17. Нацистська окупація українських земель та партизанський рух Опору проти окупантів.
18. Боротьба ОУН та УПА за самостійну соборну Українську державу.
19. Місце України в розгромі нацистської Німеччини.
20. Політика сталінського режиму на українських землях у повоєнний час. Голодомор 1946 – 1947 рр.
21. Політичні репресії другої половини 40 - початку 50-х рр. Придушення українського визвольного руху на західноукраїнських землях.
22. Хрущовська «відлига». Реформи в промисловості та сільському господарстві, соціальна політика.
23. Політика десталінізації. Національно-культурне відродження в роки хрущовської «відлиги».
24. Брежнєвська доба «застою». Поглиблення суспільної кризи комуністичної системи.
25. Дисидентський рух в Україні. Неосталінізм та політичні репресії КДБ.
26. Горбачовська «перебудова». Чорнобильська катастрофа.
27. Національно-державне відродження в Україні у 1980-х – на початку 1990-х рр.
28. Крах СРСР. Проголошення незалежності України. Розбудова незалежної Української держави.
29. Суспільно-політичний розвиток Української держави на початку XXI ст. Помаранчева революція.
30. Євромайдан. Революція Гідності. Антитерористична операція на сході України.

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. – К.: Наукова думка, 2005. – 718 с.
2. Довідник з історії України. - К.: Генеза, 2002. – 1136 с.
3. Історія України: новітня доба: навч. посібник / В.М. Литвин, В.Ф. Колесник, А.Г. Слюсаренко та ін.; за ред. В.М. Литвина. – К.: Академвидав, 2012. – 480 с.
4. Малий словник історії України / В.Смолій, С.Кульчицький, О.Майборода та ін. – К.: Либідь, 1997 – 464 с.
5. Михальчук П.А., Куций І.П. Курс лекцій з історії України у чотирьох частинах. – Тернопіль: Астон, 2007. – 480 с.

6. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 496 с.
7. Федака С. Історія України у датах і подіях. Київ: Український пріоритет. 2018. 368 с.

Програма розглянута на засіданні кафедри гуманітарних наук, протокол від "15" листопада 2024 року № 4.